

**Wyrok z dnia 30 października 1996 r.
I PRN 98/96**

Roszczenie nauczyciela o powierzenie funkcji dyrektora szkoły przez organ prowadzący szkołę jest roszczeniem ze stosunku pracy, do którego rozpoznania właściwy jest sąd pracy (art. 36 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty - Dz. U. Nr 95, poz. 425 ze zm., art. 98 ust. 2 ustawy z 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela Dz. U. Nr 3, poz. 19 ze zm.).

Przewodniczący SSN: Teresa Flemming-Kulesza, Sędziowie SN: Kazimierz Jaśkowski, Jerzy Kuźniar (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Piotra Wiśniewskiego, po rozpoznaniu w dniu 30 października 1996 r. sprawy z powództwa Ryszarda Z. przeciwko Kuratorium Oświaty w W. i Zespołowi Szkół Łączności [...] w W. o nakazanie powierzenia powodowi funkcji dyrektora i zapłatę, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 6 marca 1995 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok w części oddalającej rewizję powoda Ryszarda Z. od punktu pierwszego wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy dla Warszawy-Pragi z dnia 6 września 1994 r. [...] oraz punkt pierwszy wyroku wyżej powołanego i sprawę przekazał w tej części Sądowi Rejonowemu-Sądowi Pracy dla Warszawy-Pragi do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Powód Ryszard Z. domagał się między innymi nakazania pozwanemu Kuratorium Oświaty w W. powierzenia mu funkcji dyrektora Zespołu Szkół Łączności w W., wobec wyników konkursu ogłoszonego przez kuratorium w dniu 15 czerwca 1992 r. Mimo ogłoszenia wyników konkursu (powód go wygrał), Kuratorium nie powierzyło mu funkcji dyrektora uznając, że "wyszły na jaw okoliczności dyskwalifikujące go jako kandydata...".

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy dla Warszawy-Pragi w punkcie pierwszym wyroku z dnia 6 września 1994 r. uznał swą niewłaściwość w zakresie wymienionego roszczenia i w tym zakresie sprawę przekazał według właściwości Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu, a Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie oddalił rewizję powoda od tego wyroku. Sądy przyjęły, że powodowi przysługuje skarga na milczenie organu administracji w przedmiocie powołania powoda na stanowisko dyrektora Zespołu Szkół Łączności na podstawie przeprowadzonego konkursu.

Powyższy wyrok w tej części zaskarżył rewizją nadzwyczajną Minister Sprawiedliwości i zarzucając rażące naruszenie art. 98 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 3, poz. 19 ze zm.) oraz interesu Rzeczypospolitej

Polskiej, wniósł o jego uchylenie w części oddalającej rewizję powoda od punktu pierwszego wyroku Sądu Rejonowego z dnia 6 września 1994 r. oraz poprzedzającego go wymienionego wyroku w punkcie pierwszym i przekazanie sprawy w tej części Sądowi Rejonowemu-Sądowi Pracy dla Warszawy-Pragi do ponownego rozpoznania.

W myśl art. 98 ust. 2 Karty Nauczyciela, sprawy o roszczenia nauczycieli także o roszczenia z tytułu niezgodnego z prawem odwołania z funkcji kierowniczej w szkole rozpatrywane są przez sądy pracy, co wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego (postanowienie z dnia 25 stycznia 1995 r., III PO 12/94, OSNAPiUS 1995 nr 9 poz. 114, uchwała z dnia 3 lutego 1993 r., I PZP 71/92, OSNCP 1993 z. 3 poz. 144). Orzeczenia te dotyczą wprawdzie sporów na tle odwołania nauczyciela z funkcji dyrektora szkoły, ale przemawiają także za dopuszczeniem drogi sądowej dla roszczenia o zobowiązanie organu prowadzącego szkołę do powierzenia funkcji dyrektora, jeżeli organ ten uchylił się od podjęcia decyzji. Nie przesądza to o zasadności powództwa, zwłaszcza gdy się weźmie pod uwagę stanowisko Sądu Najwyższego, zawarte w uzasadnieniu uchwały z dnia 12 kwietnia 1994 r., I PZP 11/94 (OSNAPiUS 1994 nr 3 poz. 37).

Orzeczenia Sądów przekazujące sprawę sądowi niewłaściwemu, który również uznał się niewłaściwym do rozpoznania sprawy pozbawiły powoda konstytucyjnych i procesowych gwarancji, do jakich należy m.in. prawo domagania się rozstrzygnięcia przez właściwy sąd żądania w sprawie należącej do drogi sądowej, co stanowi naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. Nr 95, poz. 425 ze zm.) wprowadziła nowe zasady w zakresie powierzania funkcji dyrektora szkoły i odwoływania z niej. Przepis art. 97 pkt 13 tej ustawy zmienił art. 17 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 3, poz. 19 ze zm.), który obecnie stanowi, że zasady powierzania stanowisk kierowniczych w szkole określają odrębne przepisy, w tym przypadku przepisy powołanej ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Według art. 36 ust. 3 tej ustawy (art. 36a ust. 3 w tekście jednolitym: Dz. U. z 1996 r., Nr 67, poz. 329) funkcję dyrektora szkoły powierza organ prowadzący szkołę.

W postanowieniu z dnia 25 stycznia 1995 r., III PO 12/94 (OSNAPiUS 1995 nr 9 poz. 114), Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym zajęło stanowisko, że "do rozpoznania sprawy z powództwa nauczyciela o roszczenie z tytułu odwołania z funkcji dyrektora szkoły podstawowej, właściwy jest sąd rejonowy-sąd pracy".

W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że zmiany przepisów Karty Nauczyciela, dokonane w ustawie o systemie oświaty, nie objęły art. 98 ust. 2, stanowiącego o właściwości sądów pracy do rozpoznawania sporów o roszczenia nauczycieli. Dotyczy to także roszczeń nauczyciela odwołanego z funkcji kierowniczej w szkole z tytułu niezgodnego z prawem odwołania go z tej funkcji. Stanowisko to wynika z ukształtowanego już orzecznictwa Sądu Najwyższego (por. uchwałę z dnia 3 lutego 1993 r., I PZP 71/92 - OSNCP 1993 z. 9 poz. 144, uchwałę z dnia 5 maja 1993 r., I PZP 15/93 - OSNCP 1993 z. 12 poz. 217 i zacytowane w niej orzecznictwo). Roszczenia takie bowiem (o odwołanie z funkcji dyrektora szkoły - art. 38 ustawy o systemie oświaty) mają charakter roszczeń ze stosunku pracy, te zaś są rozpatrywane przez

sądy pracy (sądy powszechne).

Podobnie należy traktować roszczenie nauczyciela o zobowiązanie organu prowadzącego szkołę powierzenia funkcji dyrektora szkoły w związku z przeprowadzonym konkursem.

Wynika to z rozważań Sądu Najwyższego zawartych w uzasadnieniu uchwały z dnia 12 kwietnia 1994 r., I PZP 11/94 (OSNAPiUS 1994 nr 3 poz. 37), w której stwierdzono, że ustawa o systemie oświaty nie nakłada na organ prowadzący szkołę obowiązku powierzenia funkcji dyrektora szkoły kandydatowi wyłonionemu w drodze konkursu, w myśl art. 36 ust. 3 i 10 oraz znowelizowanego art. 108 ust. 1 ustawy o systemie oświaty. To, że kandydata na dyrektora wyłania się w drodze konkursu nie oznacza, iż organ prowadzący szkołę ma bezwarunkowy obowiązek powołania kandydata, który "wygrał konkurs" na stanowisko dyrektora. Odróżnić bowiem należy "przeprowadzenie konkursu na dyrektora" (art. 108 ust. 1) od "powierzenia funkcji dyrektora" (art. 36 ust. 3).

W pełni podzielając przedstawione wyżej orzecznictwo, Sąd Najwyższy w obecnym składzie stwierdza, że roszczenie nauczyciela o zobowiązanie organu prowadzącego szkołę do powierzenia funkcji dyrektora szkoły, jest roszczeniem ze stosunku pracy, do którego rozpoznania właściwy jest sąd powszechny-sąd pracy.

Stanowisko Sądu Rejonowego-Sądu Pracy dla Warszawy-Pragi zawarte w punkcie pierwszym wyroku z dnia 6 września 1994 r. oraz Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie w wyroku z dnia 6 marca 1995 r. w części oddalającej rewizję od tego rozstrzygnięcia i przekazanie sprawy Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu według właściwości, rażąco narusza art. 98 ust. 2 ustawy - Karta Nauczyciela, co uzasadnia zarzuty rewizji nadzwyczajnej. Jej uwzględnieniu nie sprzeciwia się też upływ terminu określonego w art. 421 § 2 KPC, skoro doszło również do naruszenia interesu Rzeczypospolitej Polskiej. Orzeczenia sądów powszechnych pozbawiły powoda konstytucyjnych i procesowych gwarancji, do jakich należy prawo do sądu, tj. prawo domagania się rozpoznania przez właściwy sąd jego żądania należącego do drogi sądowej. Narusza to zasadę zaufania do organów wymiaru sprawiedliwości. Naczelny Sąd Administracyjny, któremu sprawę przekazano także uznał swą niewłaściwość do rozpoznania sprawy, przy czym jego stanowisko - w świetle powyższych rozważań odpowiada prawu.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 422 § 2 KPC w związku z art. 11 ust. 5 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 189).

=====